

היום נלמד בעזרת ה':

הגיגה דף יב

השתא דנפקא ליה מלמקצה השמים וכו': לאחר שלמדנו (בסוף הדף הקודם) מהפסוק "וּלְמַקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קֵצֵה הַשָּׁמַיִם" שאסור לאדם לשאול מה יש מחוץ לגבולות העולם (= 'מה למעלה מה למטה מה לפניו ומה לאחור'), הרי שממילא אנו יודעים שאסור לשאול מה היה לפני שנברא העולם, שהרי זה אותו דבר (= גם מה שהיה לפני הבריאה זה מחוץ לגבולות העולם), וא"כ קשה מדוע אנו צריכים גם את הפסוק "לִמֵּן הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם עַל הָאָרֶץ" ללמדנו שאסור לשאל מה היה לפני שנברא העולם.

אדם הראשון מן הארץ ועד לרקיע: שנאמר "לִמֵּן הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם עַל הָאָרֶץ וּלְמַקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קֵצֵה הַשָּׁמַיִם" כלומר שהיה גובהו מהארץ עד לשמים. ולפי הדעה שהיה מסוף העולם ועד סופו דורשים זאת מהמשך הפסוק "וּלְמַקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קֵצֵה הַשָּׁמַיִם".

אי הכי קשו קראי אהדדי: שני חלקי הפסוק הנ"ל סותרים זה את זה: האם היה אדם גבוה עד השמים, או מסוף העולם ועד סופו?

מדת יום ומדת לילה: זמן היום וזמן הלילה, שהם ביחד יממה שלימה של 24 שעות.

תנא תהו קו ירוק: דברים אלו הם עמוקים מסודות התורה. על כל פנים הגמרא לומדת מהפסוקים שה'תהו' הוא קו וה'בהו' הם אבנים. וכן, שהקו תהו שממנו יוצא החושך - מקיף את העולם סביב.

ואור ביום ראשון איברי: והרי ביום רביעי נבראו השמש והירח המאירים ליקום?

הגמרא מביאה את תירוצו של רבי אלעזר התלוי במחלוקת התנאים רבי יעקב וחכמים מהו האור שנברא ביום הראשון: האם היה זה אור מיוחד שנגנז, או השמש והירח עצמם שנבראו אך לא נתלו ברקיע עד יום רביעי.

כיון שראה אור שגנזו לצדיקים – שמח: כלומר שמח האור.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

קשו קראי אהדיי: הפסוקים שהביאו ב"ש וב"ה סותרים זה את זה: האם בתחילה נבראה הארץ או השמים?

את הארץ למה לי: היה מספיק לכתוב רק 'את השמים והארץ' והיינו מבינים שהם לא שמתו של הקב"ה אלא הוא ברא אותם? והתשובה היא בכדי שלא נחשוב שהשמים והארץ נבאו כאחד, אלא קודם נבראו השמים ואח"כ הארץ (זו דעת רבי עקיבא).

מכדי בשמים אתחיל ברישא: התורה מתחילה קודם בבריאת השמים "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ", אם כן מדוע אחר כך היא מתחילה לפרט את בריאת הארץ ולא את בריאת השמים "וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֵהוֹ וְבָהוּ"?

התשובה היא שמתחילים בדבר שפחות מובן מאליו שהוא נברא. דהיינו אפילו שהפסוק התחיל בשמים ואחר כך בארץ, בכל אופן הארץ נבראה ביחד עם השמים (וברייתא זו נדעת חכמים הסוברים שהם נבראו יחד, שלא כרבי עקיבא הנ"ל). הגמרא מביאה משל על כך.

תניא רבי יוסי אומר: הדברים הבאים אינם כפשוטם, אלא הם סודות שחז"ל רמזו בדבריהם למבין בחכמת התורה.

אמר ר"ל כל העוסק בתורה: הגמרא מפסיקה באמצע הענין, ולאחר מכן היא חוזרת לשאול מהיכן לומדים ש'מעון' נקרא 'שמים'?

'מכון' שבו אוצרות שלג ואוצרות ברד: ברקיע הזה נמצאים אוצרות של פורענות לעולם כמו טללים רעים, ו'עליית אגלים' שהם מים שמלקים את התבואה.

הני ברקיע איתנהו: הרי האוצרות הללו נמצאים בארץ ולא ברקיע?

גשם נדבות תניף: פסוק זה מדבר על מתן תורה שכאשר שמעו ישראל את דבר ה' פרחו נשמתן והקב"ה החיה אותם ב'גשם נדבות'.

ומי איכא חשובא קמי שמיא: האם יש חושך לפני הקב"ה והרי כתוב בפסוק: שהקב"ה מגלה את הדברים העמוקים והנסתרים, הוא יודע מה יש בחושך והאור שרוי עימו?

הגמרא מתרצת שבחדרים הפנימיים יש אור אבל בחדרים החיצוניים יש חושך.

בשולי הדברים: כאמור דברים אלו נאמרו בדרך משל שהרי לא שייך חושך ואור כלפי הקב"ה, אלא הכוונה להסתיר השגת ה' יתברך כמו חושך שמסתיר את הראיה (עיין רבינו בחיי הקדמת בהעלותך).